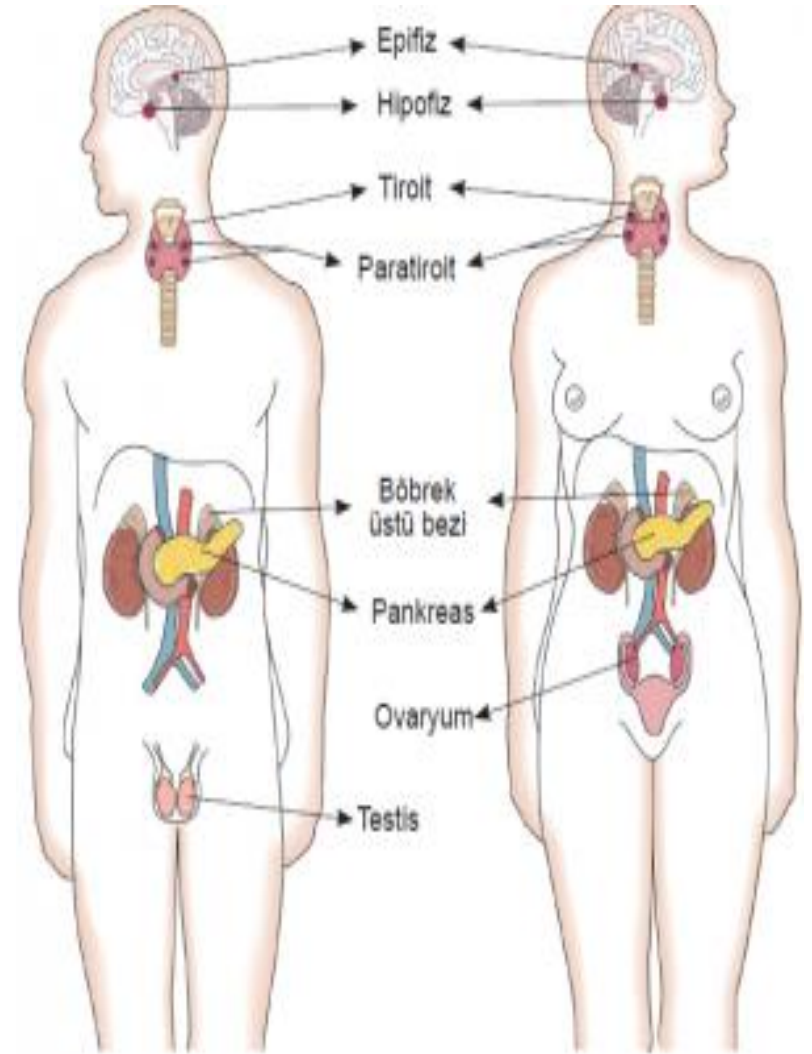

ENDOCRINA CYSTEMA (ENDOKRIN SISTEMI)

ENDOCRİNEA CYSTEMA (ENDOKRİN SİSTEM)

Salgılarını, belli bir kanal sistemine ihtiyaç duymadan doğrudan kana veya lenfe veren **glandların (bezlerin)** bir araya gelmesiyle oluşan sisteme **Endocrinea Cystema (Endokrin Sistem)** denir.

Endokrin bezlerinin salgıladıkları doğrudan kana verilen kimyasal salgılarına da **Hormone (hormon)** denir.

ENDOKRİN SİSTEME AİT ANATOMİK TERİMLER

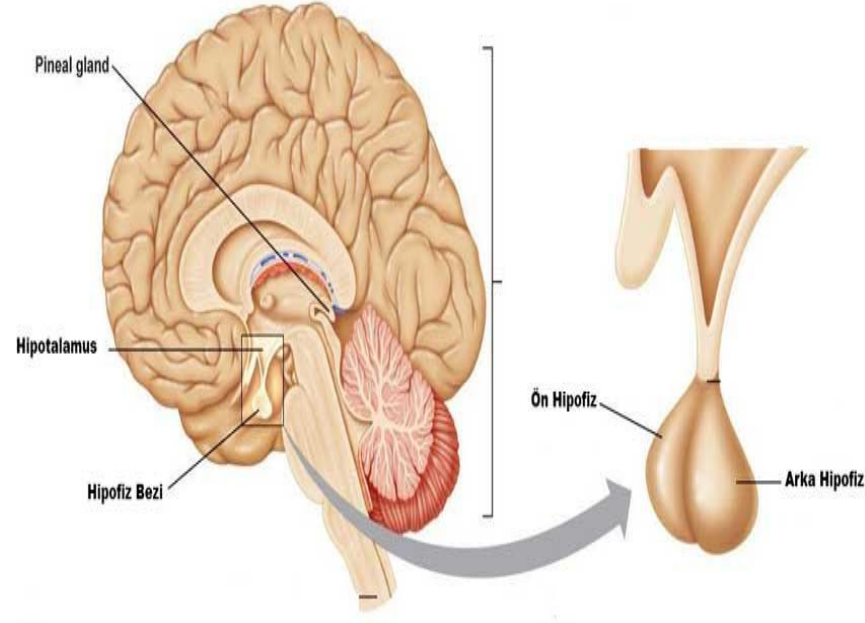
Glandula (glandula) : Salgı bezi.

Parenchyma (parenkima) : Salgı bezlerinde salgı yapan hücrelerin oluşturduğu kısım.

Pituitary Gland/Hypophysis (Pitüiter/Hipofiz) : Hipofiz bezi; **os cranium (os kraniyum : kafatası)** içinde, **cerebrum (serebrum : beyin)** alt yüzeyinde, **hypothalamus'a (hipotalamus)** bağlı iç salgı bezidir.

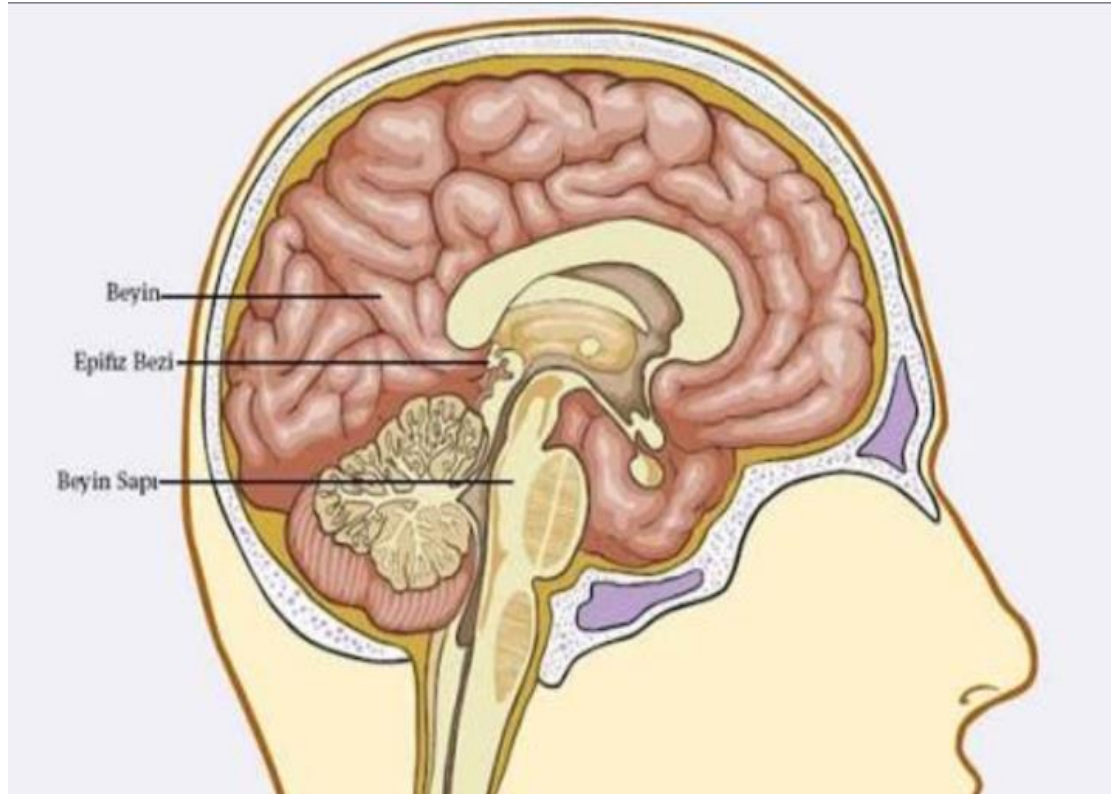
Adenohypophysis (Adenohipofiz) : Hipofiz bezinin **ön** tarafı.

Neurohypophysis (Nörohipofiz) : Hipofiz bezinin **arka** tarafı.

Corpus Pineale/Epiphysis Cerebri (Korpus Pinale/Epifiz Serebri) : Epifiz Bezi; cerebrum' da (serebrum'da : beyinde) arka tarafta, küçük kabartı halinde bulunan bez.

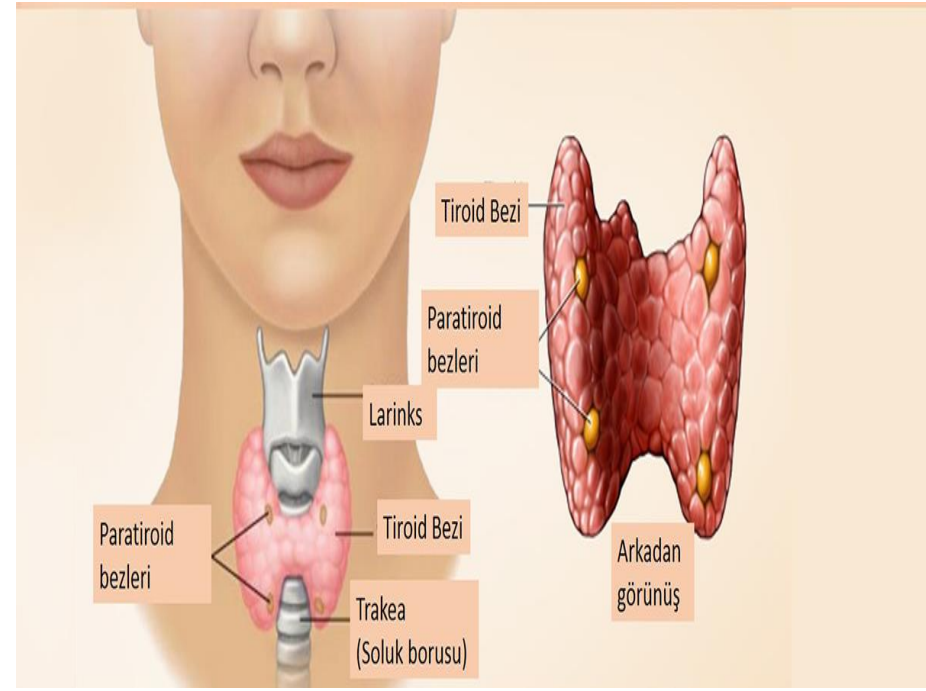
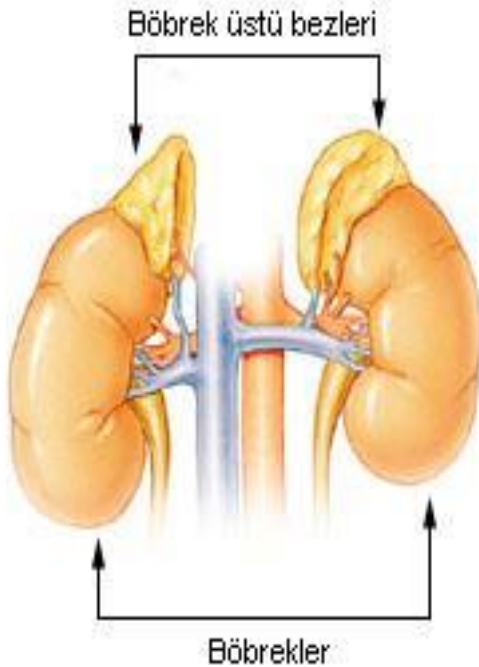
Pinealocytus (Pinealosit) : Epifiz Bezi Hücreleri.

Glandulae Parathyroidea/ Parathyroid Glands
(Glandula Paratiroid/ Paratiroid Glands) : Paratiroid bezleri; Tiroid bezinin arkasında bulunan paratiroid hormonu salgılayan dört küçük bezin tümü.

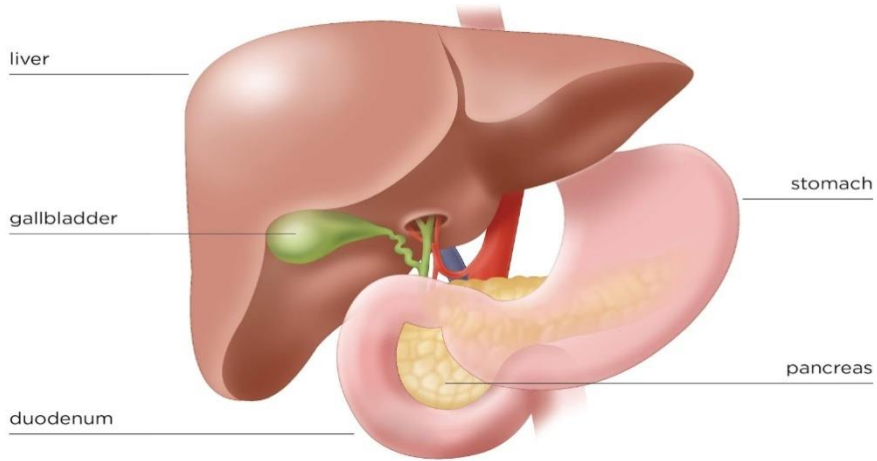
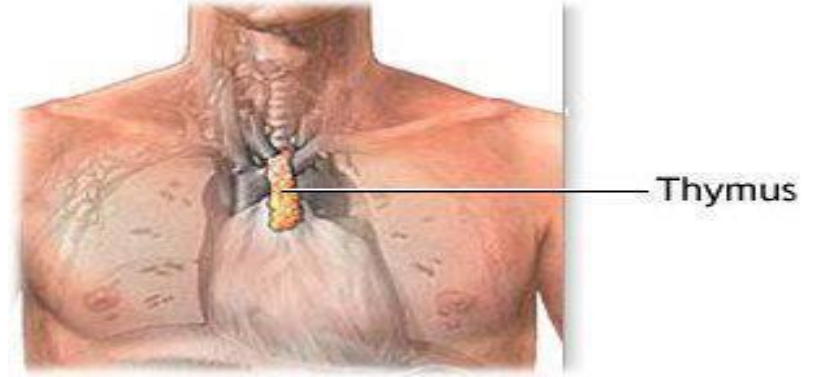
Thyroid/ Thyroid Gland (Tiroid/ Tiroid Gland):
Tiroid bezi; boyun ön bölümünde Adem Elması' nın altında bulunan bezdir.

Böbrek üstü bezleri

Glandulae Suprarenalis/ Suprarenal Gland (Gland Suprarenalis /Suprarenal Gland): Böbrek üstü bezi; böbreklerin üstüne yapışmış halde bulunan iki adet bezdir

Thymus Bezi (Timus Bezi) : Timus Bezi; **immunis systema (immün sistem)** de görev alan, **lympa (lemfa : lenf)** dokusundan yapıli iki lobdan oluşun kanalsız bir bezdir

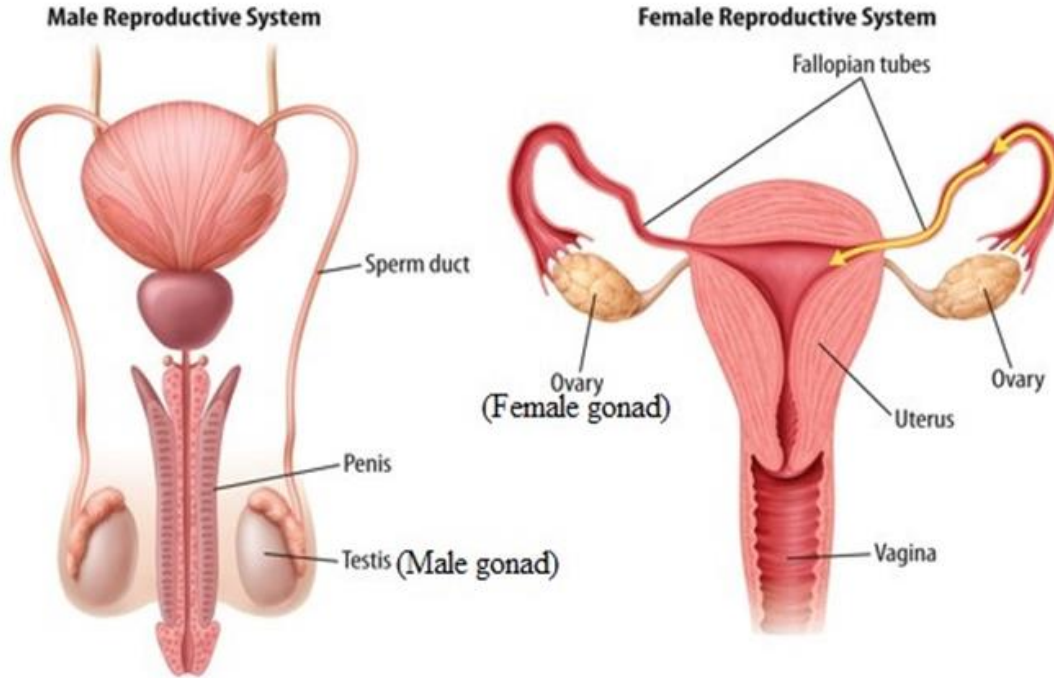
Pancreas (Pankreas) : Pankeras bezi; **gaster (midenin)** arkasında, **duedonum** ile **lien (dalak)** arasında yer alan organ.

Pankreasın içinde **Langerhans islands** denilen iç salgı işlevi ile görevli küçük odacıklar bulunur.

Gonad (Gonad) : Cinsiyet Bezleri

Ovarium (ovaryum) : Yumurtalıklar. Bu bezden **östrojen** ve **progesteron** hormonları salgılanır.

Testis : erkek üreme bezi.

ADENOHYPHYSİS SECERNERE HORMONE (ADENOHIPOFİZ SECERNERE HORMON : HIPOFİZ ÖN LOBUNDAN SALGILANAN HORMONLAR)

ACTH - Adrenocorticotropic Hormone (Adrenokortikotropik hormon) : glandula suprarenalis cortex (glandula suprarenalis korteks : böbrek üstü bezi korteksi) hormonlarının salgılanmasını uyarıcı hormon .

FSH - Follicle Stimulating Hormone (Folikül Stümüle (uyarıcı)Edici Hormon) : Follikülleri uyarıcı hormon.

HGH - Human Growth Hormone (İnsan Büyüme Hormonu) : Büyüme ve gelişme hormonu.

LH - Luteinizing Hormone (Lüteojenik Hormon) : Sexus hormone's (seksus hormones : Cinsiyet hormonları)'nın salgılanmasını sağlayan hormon.

Prolactin /LTH – Luteotropic Hormone (Prolaktin / Luteotropik Hormon) : Süt oluşumunu uyarıcı hormon.

MSH- Melanocyte stimulating Hormone (Melanosit Stümüle (uyarıcı) Hormon) : Pellis' de (Deride) melanin sentezini uyarıcı hormon.

NEUROHYPOPHYSIS SECERNERE HORMONE (NÖROHİPOFİZ SECERNERE HORMON : HİPOFİZ ARKA LOBUNDAN SALGILANAN HORMONLAR)

ADH- Antidiuretic Hormone (Antidiüretik Hormon) : Miction (miksiyon : idrar) oluşmasını azaltıcı, kan basıncını yükseltici ve peristaltizm uyarıcı hormon.

Oxytocin (Oksitosin) : Sütün salgılanmasını uyarıcı ve accubare (akkubare : doğum) da uterus kasılmasını kuvvetlendiren hormon.

EPIPHYSIS GLANDULA HORMONE'S (EPIFİZ GLANDULA HORMON : EPIFİZ BEZİ HORMONLARI)

Serotonin (Serotonin) : Uyku düzenlenmesinde, vücut sıcaklığının ayarlanmasında ve vas muscular's (vaz müsküler: damar kasları)'nın kasılmasında uyarıcı etki yaratan hormon.

Melatonin (Melatonin) : Üreme siklusunun düzenlenmesinde rol alan hormon.

THYROİDEA GLANDULA HORMONE (TİROİT BEZİ HORMONLARI)

Calcitanin (Kalsitanin) : Thyroidea glandula (tiroit bezi) tarafından salgılanan, kemiklerde kalsiyum depolanmasını hızlandıran hormon.

Thyroxine (Tiroksin) : Vücuttaki kimyasal etkinliklerin hızını kontrol eden hormondur.

Triidothyranine (Triiyodotiranin) : Thyroidea glandula (tiroit bezi) tarafından salgılanan vücuttaki kimyasal etkinliklerin hızını kontrol eden hormon.

Thyroid Hormone (Tiroit Hormonu) : Thyroidea glandula (tiroit bezi) tarafından salgılanan hormon.

PARATHYROİDEA GLANDULA HORMONE (PARATİROİD BEZİ HORMONU)

PTH- Parathyroidea Hormone / Parathormone (paratiroit hormon /parathormon) :

Paratiroit bezleri tarafından salgılanan, vücutta **kalsiyum** metabolizmasının düzenlenmesinde rol alan hormon.

GLANDULA SUPRARENALİS HORMONE'S (GLANDULA SUPRARENAL HORMON: BÖBREKÜSTÜ BEZİ HORMONLARI)

Mineracorticoid (mineralkortikoid) : Böbreküstü bezi **cortex (korteks: kabuk)** tarafından salgılanan, böbrek tübüllerinden **sodyum** emilişini ve **potasyum** artılışını arttırıcı bir grup steroidden herhangi biri. Özellikle aldosteron ve dezoksikortikosteron bu gruptadır.

Aldosterone (Aldosteron) : Böbreküstü bezlerinin **cortex (korteks: kabuk)** katmanında üretilen, kanda **sodyum** ve **potasyum** dengesini düzenleyen bir **steroid** hormonudur.

Glucocorticoids (Glukokortikoidler) : Böbreküstü bezi tarafından salgılanan daha çok **protein lipid (yağ)** ve **carbonhydrate (karbonhidrat)** metabolizması üzerine etkili **kortizon, kortikosteron** ve **hidrokortizonu** içine alan steroid grubudur.

PANCREAS SECERNERE HORMONE (PANKREAS SECERNERE HORMON : PANKREASDAN SALGILANAN HORMON)

İnsula (İnsülin) : Pankreasta langerhan's islands (langerson adacıkları : pankreas adacıkları) nın beta hücreleri tarafından salgılanan, kanda glycosa (glukoz : şeker) seviyesini düzenleyici, eksikliğinde diabetes mellitus (diyabetes melitus: şeker hastalığı) nın oluştuğu hormon.

Glucagon (glukagon) : Pankreasta langerhans adacıklarının alfa hücreleri tarafından salgılanan, karaciğerde glikojenin parçalanarak glycosa (glukoz : şeker)' a dönüşmesini uyarıcı, dolayısıyla kanda glycosa (glukoz : şeker) düzeyini yükseltici bir hormon.

Somatostatin : Hypothalamus (hipotalamus : büyüme hormonu) ta ve pankreasta langerhan's islands (langerson adacıkları : pankreas adacıkları) nın delta hücrelerinde salgılanan, hipofiz ön lobundan somatotrapin (büyüme hormonu) salgılanışını önleyici hormon.

TESTİS SECERNERE HORMONE (TESTİSLERDEN SALGILANAN HORMON)

Testosterone (testosteron) : erkek cinsiyet hormonu.

OVARIUM SECERNERE HORMONE (OVARYUMDAN SALGILANAN HORMONLAR)

Estrogen (östrojen) : ovaryumdan salgılanan **östrojenik** hormon.

Estrogenic Hormone (Östrojenik Hormon) : Kadına özgü cinsiyet özelliklerini geliştiren, menstrasyonu takiben uterus mukozasının yenilenmesini sağlayan hormonlar. (östradiol, östran, östriol)

Progesterone (progesteron) : Kadın cinsiyet hormonlarından biri. Kadın vücudunun gelişmesi ve kadına özgü sekonder cinsiyet karakterlerinin oluşmasında **östrojen** ile birlikte rol oynayan, uterus **mucus (mukus : sümüksü salgı)** gebeliğe hazırlayan ve gebelik oluştuğunda devamını sağlayan hormon.

ENDOKRİN SİSTEME AİT SEMPTOMLAR(3)

Bir olayın veya durumun anlaşılmasına yardım eden, vücuttaki işlevsel bir bozukluğun veya hastalığın belirlenmesine yarayan işaretlere **semptom** denir.

❑ **Galactorrhea (Galaktor)** : gebelik ve emzirme durumu olmaksızın süt salgısının olmasıdır.

❑ **Exophtalmia , Exophtalmus (Eksoftalm,Eksoftalmus)** : Göz kürenin dışarı doğru çıkması.

❑ **Hyperkinesia (Hiperkinezi)** : Aşırı hareketlilik.

❑ **Hypernatremia (Hipernatremi)** : Kanda **sodyum** oranının artması.

❑ **Hyperglycosuria (Hiperqlikozüri)** : İdrarda **glycosa (glukoz : şeker)** oranının artması.

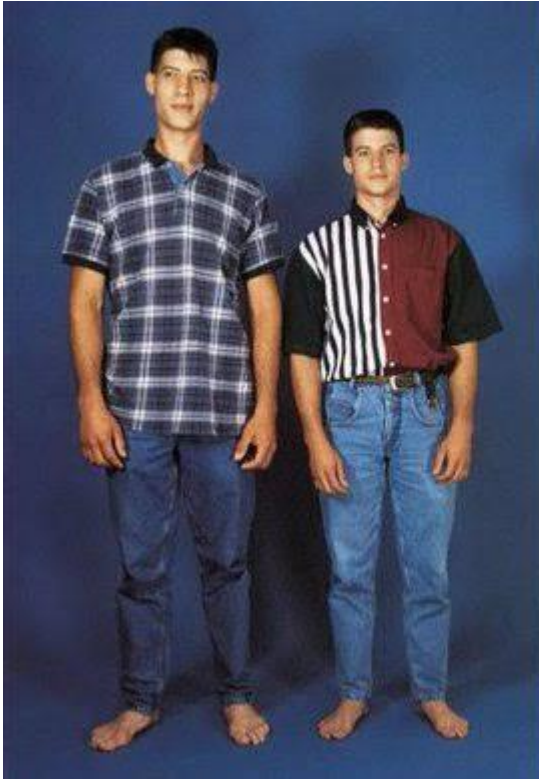
❑ **Hyperglycemia (Hiperqlisemi)** : Kanda **glycosa (glukoz : şeker)** oranının artması.

❑ **Tetania (Tetani)** : Paratiroid bezlerinin az çalışması ve **kalsiyum** yetersizliğine bağlı olarak kaslarda gelişen **spazm (kasılma)**.

- ❑ **Virilism (Virilizm) :** Androjen yükselmesine bağlı, erkek tipi kıllanma, klitoris büyümesi, kas kütleinin artması ile belirlenen bozukluk , kadında erkek özellikleri görülmesi
- ❑ **Hirsutism (Hirsutizm) :** Özellikle kadınlarda derideki kılların normalin üstünde çoğalması, aşırı kıllılık.
- ❑ **Gynecomastia (Jinekomasti) :** Erkeklerde göğüslerin büyümesi
- ❑ **Hypoglicemia (Hipoglisemi) :** Kanda **glikoz** seviyesinin az olması.
- ❑ **Hypercholestremia (Hiperkolesterolemi) :** Kanda **kolesterol** düzeyinin yüksek olması.
- ❑ **Hyperkalemia (Hiperkalemi) :** Kanda **potasyum** oranınının aşırı artması.
- ❑ **Polyphogia (Polifaji) :** Aşırı yemek yeme, tokluk duygusunun bulunmaması.
- ❑ **Hypertriglyceridemia (Hipertrigliseridemi) :** Kanda **trigliserid** seviyesinin aşırı yükselmesi.
- ❑ **Vitiligo (Vitiligo) :** **Melanin** eksikliğine bağlı dış derinin renk kaybına uğramasıyla oluşan beyaz plaklarla seyreden deri hastalığı.
- ❑ **Polidipsi :** Aşırı su içme.

ENDOKRİN SİSTEM TANI TERİMLERİ(4)

Acromegalia (Akromegali) : Vücut gelişimi tamamlanmış kişide, **hypophysis (hipofiz)** ön lobundan gelişim hormonunun aşırı salgılanması sonucu yüzün irileşmesi, el ve ayakların büyümesidir.

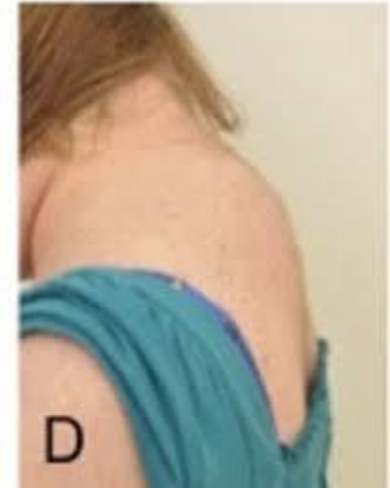
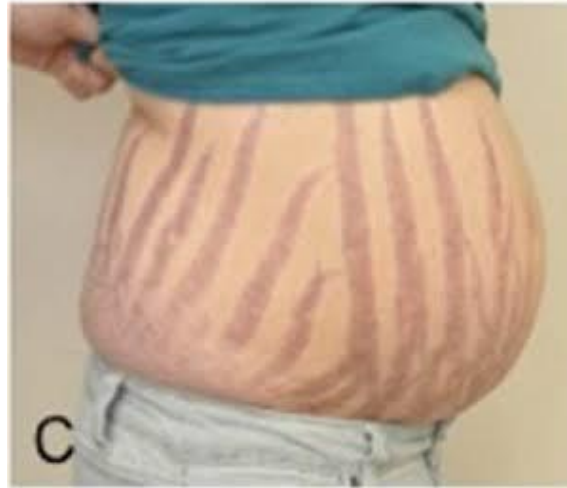
Dwarfism (Dwarfizm) : hypophysis hormone (hipofiz hormonu : büyüme hormonu) az salgılanması nedeni ile doğuştan gelişememe, cücelik, bodurluk.

Gigantism (Jigantizm) : Hypophysis hormone (hipofiz hormonu : büyüme hormonu) aşırı salgılanmasıyla oluşan anormal büyüme, devlik.

Cushing' s Syndrome (Kuşing Sendromu) :
Kortizol hormonunun aşırı ve kontrolsüz salgılanmasıyla ortaya çıkan bir sendromdur.

DI- Diabetes İnsipidus (Diyabetes İnsipidus) : Hipofiz arka hormonu olan antidiüretik hormon yetersizliğine bağlı gelişen bir hastalık. **‘Şekersiz Şeker Hastalığı’** da denir.

DM- Diyabetes Mellitus : şeker hastalığı

Hyperunsilunism (Hiperünsilünizm) : Pankreastan aşırı **insula (insülin)** salgılanması.

Guttur (Guatr) : Tiroit bezinin büyümesi.

Endemicae Guttur (Endemik Guatr) :

Tiroit hormonu yapımının azalmasıyla oluşan **Hyperthyroidism (hipotriodizm)** görülmeksizin tiroit bezinin büyümesi.

Egzoftalmik Guttur (Egzoftalmik Guatr) :

Tiroit bezinin büyümesi ile oluşan hastalık.

Hashimoto's thyroiditis (haşimato tiroiditi) : Haşimoto hastalığı. Vücudun tiroit bezine saldırması sonucu ortaya çıkar , **inflammare (inflamasyon : iltihap)** ve **hormone (hormon)** azalması durumu.

Thyroiditis (Tiroidit) : Tiroit bezinin **inflammare (inflamasyon : iltihap)**

Hyperadrenalism (Hiperadrenalizm) : böbreküstü bezinden aşırı **hormone (hormon)** salgılanması.

Hyperthyroidism (Hipertiroidizm) : Tiroit hormonunun aşırı derecede salgılanması.

Hypoparathyroidism (Hipoparatiroidizm) : **Parathyroidea hormone (paratiroid hormon)** 'unun yetersiz salgılanmasının neden olduğu patolojik durum.

Hypothyroidism (Hipotiroidizm) : Tiroit bezinin yetersiz salgı yapması.

Myxoedema (Miksödem) : Şiddetli **hypothyroidism (hipotiroidizm)** belirtilerine derialtında sert ödemin eşlik ettiği ağır klinik tablo.

ENDOKRİN SİSTEM CERRAHİ TERİMLERİ

Adrenalectomy (Adrenalektomi) : Böbreküstü bezinin **operatio (ameliyat)** ile alınması.

Hypophysectomy (Hipofizektomi) : Hipofiz bezinin **operatio (ameliyat)** ile alınması.

Parathyroidectomy (Paratiroidektomi) : Paratiroid bezinin **operatio (ameliyat)** ile alınması.

Thyroidectomy (Tiroidektomi) : Tiroit bezinin **operatio (ameliyat)** ile alınması.

⇒ **Subtatale Thyroidectomy (subtatal Tiroidektomi) :** Tiroit bezinin çok az bir kısmının bir akıldığı tiroidektomi.

EPIKRIZ RAPORU - 1

DİABETES İNSİPİDUS

36, E. Polydipsia (polidipsi : çok su içme.), polyurea (poliüri : çok idrara çıkma), xerostomi (kserostomi : ağız kuruluğu) şikayetleriyle gelen hasta acil dahiliye polikliniğine başvurdu. Yapılan tetkiklerde haema glucase (kan glukoz : şeker) düzeyi 742mg/dL saptanan hastanın arteria haema gas (arteriyel kan gazı) incelemesinde acidosis (asidoz: kanda aşırı miktarda asit bulunması.)saptanmadı. İdrarda keton negatifti (keton olmaması durumu) serum ozmolalitesi (normal değerleri 285-295arası olan kandaki çözünmüş mineral miktarı) yüksek olarak hesaplandı. Bu bulgularla diyabetin nonketotic hyperplycaemia hyperosmolar (nonketotik hiperglisemik hiperozmolar) başlangıçlı olduğu kabul edildi.

Hasta sıvı – elektrolit replasmanı (replasman : yerine koyma, yenileme) ve intravenous (intravenöz : damar içi) insula (insülin : kanda şeker seviyesini düzenleyici hormon) tedavisi sırasında ileri tetkik ve tedavisinin düzenlenmesi amacı ile endokronoloji ve metabolizma hastalıkları bilim dalı servisine yatırıldı. Hba – Globus A (Hemoglobin A : erythrocytus (eritrosit : alyuvar)) bulunan oxygen (oksijen) taşınmasında rol alan madde düzeyi %15 olan hastaya 0.75 ünite /kg/gün dozu ile intensive (intensif : yoğun) insula glargin (insülin glarjin) sabah 24 ünite akşam 12 ünite ve reguler insula (regüler insülin : kristalize insülin de denen, kısa etkili olup (5-7 saat) intravenous (intravenöz : damar içi) uygulanabilen tek insülin ilacıdır.)3 10 ünite ile diyabet regülasyonu sağlandı.

EPIKRIZ RAPORU - 2

IGF-1' E BAĞLI ACROMEGALİ

25,K capitis poena (kapitis poena : baş ağrısı), arthralgia (artralji : eklem ağrısı), hidrosis (hidrozis: terleme) şikayetleri ile polikliniğimize başvurdu. Yapılan tetkiklerde ferrum defectus anemia (ferrum defectus anemi : demir eksikliği anemisi), sekonder hyperparathyroidism (hiperparatiroidizm : parathyroid hormone (paratiroid hormon) un aşırı salgılanması) , basis GH (basis growht hormone : vücudun büyümesi ve gelişmesinden sorumlu hormon), PRL – Prolactin (prolaktin : hipofiz ön lobundan salgılanan hormon), IGH-1 (İnsulia augmentum factor (insülin augmentum faktör : insüline benzer büyüme faktörü)) konsantrasyonları yüksek izlendi. Yapılan batın Plagam USG -ultrasonagraphy (plagam ultrasonografi : yüksek frekanslı dalgalar gönderilerek iç organların izlenmesi.) intrahepatic (intrahepatik : karaciğerde olan) bölgede 6x6 cm' lik kitle gözlemlendi.

Hasta endokronoloji servisine yatırıldı. Hastaya kısa etkili **ocrotide (okreotid : hormon üretimini baskılayan ilaç)** 3x100 mg /gün **abdore exploration (abdomin eksplorasyon : hastaların karın içerisine açılan bir delikten iç organlarının izlenmesi)** yapılarak **gastrectomy (gastrektomi : midenin kısmen veya tamamen alınmasıdır.)** ve **duedonum rezeksiyonu (duedonumun yani 12 parmak bağırsağının bir kısmının alınmasıdır).** Hasta taburcu edildi. 2 ay sonra yapılan kontrolde **IGH-1 (İnsulia augmentum factor (insülin augmentum faktör : insüline benzer büyüme faktörü))** 307 (N : 116-358) olarak bulundu ve belirlenen periyotlarda hastanın kontrolüne devam edildi.